

ULUSLARARASI
TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI ÇALIŞTAYI

Hüsna KAVAKLIÇEŞME*

Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü tarafından düzenlenen Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Çalıştayı, 13-15 Nisan 2012 tarihleri arasında Erzurum'da gerçekleştirildi.

Açılış Programı

13 Nisan Cuma günü saat 14.00'te başlayan açılış programında ilk konuşmacı olan Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Dilaver Düzgün, çalıştayın düzenlenme amacını "Türk dünyasında karşılaşılan problemlere çözüm üretmek ve kurumlar arası diyaloglarla çalışmalarını daha verimli hale getirmek" biçiminde özetleyerek çalıştayın aynı alanda çalışan kuruluş temsilcilerinin görüşmelerini ve tanışmalarını sağlamanın yanı sıra Türk dünyası araştırmalarında izlenecek yolun belirlenmesine de zemin hazırlayacağını belirtti. Düzgün, konuşmasında "Kurumlar arası diyalog, emek ve zaman israfını ortadan kaldıracak gibi çalışmaların amacına ulaşmasını da kolaylaştıracak ve hızlandıracaktır" dedi.

Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak ise açılış konuşmasında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün kuruluşu ve Türkoloji geleneği hakkında bilgi vererek Atatürk Üniversitesinin "üniversiteler kuran üniversite" özelliğini kazanmasında en çok Türkoloji mensuplarının emeğinin geçtiğini, bu nedenle Türkoloji'nin sorumluluğunun arttığını ve Türk dili, edebiyatı, tarihi, coğrafyası ile ilgili çalışmaların sınırlarının genişletilerek Türk Cumhuriyetleriyle ilgili çalışmalara ağırlık verilmesi gerektiğini dile getirdi.

Rektör Koçak'ın ardından İç İşleri Bakanı İdris Naim Şahin açılış konuşması yaptı. Türk dilinin ortak, anlaşılır yapıda olmasının en büyük idealleri olduğunu söyleyen İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin, dilin önemine vurgu yaptı ve herkes için olmazsa olmazlardan birinin dil olduğunu ifade etti. Şahin, Türk

* Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, husna_kavakli@ Hotmail.com

dilinin bugün eski Osmanlı coğrafyasındaki bütün ülkelerde kullanılması için gayret edilmesi gerektiğini belirterek Türk dünyasında tercüme yapmadan Türkçe ile ortak iletişim kurabilmesi gerektiğini söyleyerek düzenlenen Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Çalıştayı'nın bu amacın altyapısını oluşturacak çalışmalardan biri olmasını diledi.

Çalıştayı'nın açılış konferansı UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi üyesi Prof. Dr. Metin Ekici tarafından gerçekleştirildi. Ekici, Dünya kültür mirasının korunmasına dair sözleşmenin içeriğinden bahsederek bu alanda yapılan çalışmaları özetledi ve TÜRKÖY ile birlikte yürütülen proje hakkında ayrıntılı bilgiler verdi.

Birinci Oturum

Yurt içinden ve yurt dışından Türk dünyası araştırmaları alanında faaliyet gösteren araştırma, eğitim, bilim, kültür ve sanat kuruluşlarından 42 temsilcinin katıldığı çalıştayı'nın "Türk Dünyası ile İlgili Kuruluşların Bugüne Kadar Yaptığı Çalışmaların Değerlendirilmesi" başlıklı ilk oturumu, Prof. Dr. Metin Ekici ve Askar Turganbayev'in yönetiminde Kültür ve Gösteri Merkezinde gerçekleştirildi. Bu oturumda Doç. Dr. Ahmet Evren Erginal da raportör olarak görev aldı.

Oturumun ilk konuşmacısı Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü adına Prof. Dr. Zeki Kaymaz oldu. Kaymaz, 1992 yılında Prof. Dr. Fikret Türkmen tarafından kurulan Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsünü tanıtarak enstitünün gelişiminden ve ana bilim dallarından söz etti.

Tanıtımını görsel malzeme eşliğinde sürdüren Kaymaz, enstitünün akademik personelinden, yayınlarından, yurtdışındaki çeşitli kuruluşlarla yapılan protokollerden, "Türk Dünyası Destanlarının Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Yayınlanması", "Azerbaycan'daki Mezar Taşlarının Türk Kültürü Sanatı ve Halk Bilimi açısından İncelenmesi" ve "Evliya Çelebi İzinde İzmir Çevresi" adlı projelerinden bahsederek salonda bulunan lisans öğrencilerini enstitülerinde lisansüstü eğitim yapmak üzere İzmir'e davet etti.

İkinci olarak Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Yunus Koç söz aldı. Koç, 1992 yılında kurulan enstitünün 90'ların sonuna kadar aktif olmadığını belirterek Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü öncülüğünde yürütülebilecek çalışmaların genellikle Edebiyat Fakültesi bünyesinde yapıldığını açıkladı. Çalışmaları bir çatı altında toplamak amacıyla disiplinler arası işbirliğine önem verilmesi gerektiğini vurgulayan Koç, konuşmasına enstitünün eğitim-öğretim ve diğer alanlardaki faaliyetlerinden bahsederek

devam etti. 2007-2008 öğretim yılından itibaren Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde yüksek lisans programının başlatıldığını, doktora programı için ise YÖK'e talepte bulunulduğunu belirtti. Enstitü olarak 2010 yılında "Orhun Anıtları'nın Bulunuşunun 120. Yılı Anısına" adlı sempozyumu düzenlediklerini, 23-26 Mayıs 2012 tarihleri arasında ise "Kaybolmaya Maruz Türk Kültürü ve Dilleri" adlı sempozyumun yapılacağını duyurarak sözlerini tamamladı.

Koç'un ardından Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Ayşe Emel Kefeli söz aldı. Kefeli, enstitüyü tanıttikten sonra enstitüde yapılan çalışmaları, aktiviteleri ve enstitünün sıkıntılarını şöyle dile getirdi: "Türklük Araştırma Merkezi olarak kurulan enstitüde en çok Türk Dili alanında araştırmalar yapılmaktadır. Kazakistan'dan 20 öğrenci yüksek lisans ve doktora programı için misafir edilmiştir. Azerbaycan, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Özbekistan ve Kazakistan üniversitelerinden çok sayıda öğretim üyesi protokoller çerçevesinde enstitüye gelmiştir. İtalya, Fransa ve Almanya üniversiteleri ile ERASMUS hareketliliği sağlanmıştır. Bunların yanında enstitünün akademik kadro sıkıntısı bulunmaktadır. Genel Türk Tarihi alanındaki akademik kadro sıkıntısı nedeniyle doktora programı açılmamıştır."

Bu açıklamalarından sonra Kefeli, 2013 yılından itibaren kuruluş şemasında önerilen çok sayıdaki anabilim dalının revize edilmesinin planlandığını, enstitünün en önemli hedeflerinden birisinin Karşılaştırmalı Türk Dünyası Edebiyatı çalışmalarına başlamak olduğunu dile getirerek sözlerini tamamladı.

Daha sonra Gazi Üniversitesi Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Naciye Yıldız söz aldı ve Araştırma Merkezini tanıtan konuşmasının ardından bu merkezde yapılan faaliyetleri ve merkezin sıkıntılarını dile getirdi. Araştırma merkezi olarak "Bahtiyar Vahapzade Sempozyumu"nu düzenlediklerini, dergi çıkardıklarını, Türkiye dışındaki Türk cumhuriyetleriyle öğretim üyesi değişimi çalışmaları içinde olduklarını ifade eden Yıldız, araştırma merkezinin Gazi Üniversitesi bünyesinde enstitüleşmek için yeterli akademik kadroya sahip olduğunu belirterek bu yöndeki beklentilerini ve hedeflerini dile getirdi.

Oturumda son olarak Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı adına Dr. Nazif Öztürk söz aldı. Öztürk, kurumun projelerinden ve hedeflerinden bahsederek Türk dünyasına yönelik araştırmaların ne şekilde olması gerektiği üzerinde durdu ve konuşmasında, "Türk Dünyasına yönelik araştırmalar; sempozyum veya kongre yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu toplantılara bilim insanları davet edilmekte ve buralarda alınan kararlar veya elde edilen bulgular kitap olarak yayınlanmaktadır. Ancak bunlar öngörülen amacı

sağlamaya yetmemektedir. Amaç, ortak dil-kültür atmosferini sağlayabilmek olmalıdır. Bu amaca ulaşmak ise devletler, kurumlar, üniversiteler arasındaki protokollerle mümkün değildir. Bunların ötesinde farklı şeyler yapılmalıdır. Yapılacak şey bilgi üretmektir ve öğretim elemanlarının bu konuda Yüksek Kuruma destek vermeleridir. Kurum, araştırmacılardan proje sunmalarını beklemektedir. Projeler kurum tarafından desteklenecektir. Elde edilen proje sonuçları kurumun sürücülerinde biriktirilecek ve böylece bir veri bankası oluşturulacaktır. Ayrıca Kurum, konuları belirlenmiş projelere, yüksek lisans ve doktora bursu da sağlayacaktır. 2013 yılı için Balkan-Kafkas-Orta Asya-Ortadoğu alanlarında tezler yaptırdığı takdirde kurum tarafından destek sağlanacaktır. Diğer bir destek de çeviri desteği olacaktır. Fen Bilimleri de dâhil Türk bilim adamlarına bu imkân tanınacaktır.” dedi.

Öztürk, tüm Türk lehçelerini içeren bir Türkçe sözlüğün yapılarak Türk dilinin hazne bakımından zenginleştirilmesi gerektiğini vurguladı.

İkinci Oturum

Çalıştayın “Türk Dünyası Araştırmalarında Karşılaşılan Problemler” konulu II. oturumu 14 Nisan Cumartesi günü saat 09.00’da Atatürk Üniversitesi Kültür Merkezinde gerçekleştirildi. Başkanlığını Prof. Dr. Ayşe Emel Kefeli ve Doç. Dr. Yunus Koç’un yaptığı oturumda Yrd. Doç. Dr. Özgür Ay, raportörlüğü üstlendi.

Bu oturumda ilkin Erciyes Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Merkezi Müdür Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Celil Aslan söz aldı. 1993 yılında Araştırma Merkezinin kurulduğunu ifade eden Aslan, Araştırma Merkezinin 2010 yılında sempozyum düzenlediğini, Türk Cumhuriyetleri ve akraba topluluklardan gelen öğrencilerle toplantılar yapıldığını, öğrenci kulüplerinin merkez tarafından desteklendiğini belirterek merkezin faaliyet alanlarını dile getirdi. Aslan, konuşmasının devamında Erciyes Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Merkezi’nin Sosyal Bilimler Enstitüsü’ne bağlı olarak “Avrasya Araştırmaları Yüksek Lisans” programı açtığını ve bu programla Türk Dünyasını yerinde tanıyan, bilen, bu alanda uzmanlığını elde etmiş olan araştırmacılar yetiştirmeyi hedeflediklerini ifade etti.

İkinci olarak söz alan Trakya Üniversitesi Balkan Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Ahmet Günşen Enstitünün kuruluş tarihinden kısaca söz ettikten sonra, faaliyetlerini ve hedeflerini anlattı. Günşen konuşmasını şöyle sürdürdü: “Türk akraba topluluklarından öğrenciler 3 haftalık süreyle enstitüde dil eğitimi almakta, bu sürede hem Türkçeyi öğrenmekte hem de Türkiye’yi ve

Türk kültürünü tanımaktadırlar. Bu faaliyetlerin yanı sıra enstitünün asıl amacı lisansüstü eğitim ve öğretime geçmektir.”

Günşen’in ardından Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Ömer Çakır söz aldı. Çakır, bir yıl kadar önce kurulan enstitüsünün sıkıntılarının diğer enstitülerde olduğu gibi lisansüstü eğitim verme ve araştırma yapma sıkıntısı olduğunu belirterek enstitünün faaliyetlerinden bahsetti. Çakır, enstitünün bir yıl içerisinde dört konferans düzenlediğini, Romanya-Kırım ve Nijerya Üniversiteleri ile protokol anlaşmaları yaptıklarını, Yunus Emre Enstitüsü ile ortaklaşa yaz okulu programı düzenlendiğini ifade ederek köklü enstitülerin tecrübelerinden istifade etmek istediklerini belirtti.

Oturumda daha sonra Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi’nden Dr. Mirzat Rakymbek Uulu söz aldı ve Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi’ndeki Türkoloji bölümünden, bölümün kuruluşundan ve işleyişinden söz ederek Kırgızistan’daki Türkoloji bölümünde akademik kadro sıkıntısı yaşandığını dile getirdi.

Daha sonra Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi (TÜRKSOY) Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı Genel Sekreterliği adına Askar Turganbayev söz aldı. Turganbayev, konuşmasında TÜRKSOY olarak gerçekleştirilen Türkoloji çalışmalarından, faaliyetlerinden ve projelerinden söz etti. Turganbayev, kültür alanında çalışma ve iş birliği yapmanın önemine değinerek çalışmaların çoğunun kültür alanında yapıldığını belirtti ve yapmak istedikleri çalışmaları şöyle dile getirdi: “UNESCO’ya bağlı olarak Kazakistan-Türkiye arasında geleneksel müzik etkileşimini gerçekleştirmek için bir grubun buluşturulması düşünülmektedir. ‘Türk Lehçeleri Arası Çeviri Sempozyumu’ adıyla biri İstanbul’da biri Yalova’da olmak üzere Türkiye’de toplam iki sempozyum yapılmıştır. Ayrıca Avrasya Yazarlar Birliği aracılığıyla Türk Dünyası Edebi Dergiler Toplantısı yapılacaktır.”

Turganbayev’in ardından Afyon Kocatepe Üniversitesi Türk Dünyası Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Özgür Ay söz aldı. Ay, üniversiteyi tanıtan konuşmasının ardından Müdürlüğün on altı yıllık geçmişinden bahsederek son üç yılda yapılan faaliyetlerden söz etti. 2010 yılında TDK ile birlikte Uluslararası Uzak Asya Eski Türkçe Bilgi Şöleni yapıldığını, 2011 yılında ise Atatürk Kültür Merkezi ve TÜRKSOY’ un desteğiyle Uluslararası Zeki Velidi Togan ve Türk Kültürü Bilgi Şöleni’nin gerçekleştirildiğini dile getirerek konuşmasını şu açıklamaları ile tamamladı: “Yaptığımız bilgi toplantıları sonucunda bilim adamlarının yaptıkları çalışmalardan haberdar olmak amacıyla Türkiye’de bir Türk Dünyası Dokümantasyon Merkezinin kurulması gerektiği sonucuna vardık ve Üniversite olarak bu yönde çalışmalara başladık. Bu çalışma

kapsamında araştırmacılar yeni yapılan her türlü çalışmaya ve projeye kolaylıkla ulaşabileceklerdir.”

Ay'ın konuşmasının ardından Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Doç. Dr. Ali Yakıcı söz aldı. “Dilde, fikirde, iş'te birlik” düşüncesinin önemini vurgulayan Yakıcı, Türk Halk Bilimi Merkezini tanıtarak merkezin çalışmalarından bahsetti.

Oturumun son konuşmacısı olarak Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Başkanı Doç. Dr. Bülent Gül söz aldı. Gül, Araştırma enstitüsünden ve çalışmalarından bahsederek enstitü olarak Türk Dünyası Kültürü El Kitabı Ansiklopedisi hazırlamayı, sempozyum düzenlemeyi ve veri tabanı oluşturmayı istediklerini belirtti.

Üçüncü Oturum

Prof. Dr. Hasan Bahar ve Prof. Dr. Naciye Yıldız'ın oturum başkanlığını yaptığı, Doç. Dr. Sedat Adıgüzel'in raportörlüğünü yürüttüğü “Çözüm Önerileri ve Sonuç Bildirgesi” adlı son oturum, Cumartesi günü öğleden sonra saat 14.00'te başladı.

Oturumun ilk konuşmacısı olarak Türk İşbirliği Koordinasyon Ajansı (TİKA) Başkanlığı adına Dr. Mehmet Kahraman söz aldı. Kahraman, TİKA'nın bir Türkoloji yardım kuruluşu olduğunu belirterek Türkoloji alanındaki çalışmalar için yapılan destekleri dile getirdi. Ayrıca, Türk Cumhuriyetleri ile ilgili çalışma yapan araştırmacıların çalışma yaptıkları alanlara gönderildiğini ifade ederek TİKA tarafından yapılan desteklere örnekler verdi.

Oturumun ikinci konuşmacısı Kosova Prishtina Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Görevlisi ve Balkan Türkoloji Araştırmaları Koordinatörü Taner Güçlütürk idi. Güçlütürk, konuşmasını iki nokta üzerinde yoğunlaştırdı. İlk olarak Kosova'daki Türkoloji çalışmalarının kısa bir tarihçesini verdikten sonra bugünkü çalışmalardan ve bilimsel faaliyetlerden söz ederek, merkezin amacı ve yapısına değindi. İkinci olarak savaş sırasında yapısı tahrip edilen Türkoloji Bölümünün büyük mücadeleler sonucunda tekrar çalışmalara başladığını ve devamının sağlandığını belirtti. Güçlütürk, bugün Kosova'da alt yapı, kaynak ve literatür sıkıntıları olduğunu dile getirerek bu sıkıntıların giderilmesi yönünde yardım ve destek beklediklerini ifade etti.

Oturumun üçüncü konuşmasını Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı adına Uzman Ömer Çakır yaptı. Çakır, merkezi tanıtarak merkezin kuruluş tarihi 1983'ten bu yana Başkanlığın kongre, sempozyum, çalıştay, panel gibi bilimsel

faaliyetler düzenlediğini; süreli ve süresiz yayınlar çıkardığını dile getirdi. Çakır, merkezin Türk kültürünün araştırılması, tanıtılması ve yayılmasına hizmet eden projeler gerçekleştirdiğini belirterek projeleri tanıttı ve ilerleyen zamanlarda merkez tarafından bilim kurumlarının, bilim ve uygulama kollarının kurulacağını duyurdu.

Oturumun son konuşmasını Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Başkanı Doç. Dr. Mustafa Aksoy yaptı. Aksoy, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfını tanıtarak dergi çalışmalarından, konferanslardan söz etti ve “Türkoloji” terimi, Türkoloji’nin araştırma alanlarının ne olduğu üzerinde durarak bazı önerilerde bulundu. Aksoy şu ifadeleri ile sözlerini tamamladı: “Türkoloji yalnızca Türk dili ve edebiyatıyla sınırlanmamalı aynı zamanda Türkoloji ile sosyolojini, felsefenin, mimarinin, sanat tarihinin ortak bir çalışma yöntemi geliştirilmelidir.”

Aksoy’un ardından Oturum Başkanı Prof. Dr. Naciye Yıldız, “Türkoloji’nin içinde Türk dünyası halk biliminin, ekonomisinin, politikasının, tarihinin, coğrafyasının, dilinin, edebiyatının, arkeolojisinin, felsefesinin, sosyolojisinin, sanatının var olması gerektiği üzerinde durdu ve konuşmasına Türkoloji problemlerini dile getirerek devam etti. Yıldız, konuyla ilgili önerilerini şöyle sıraladı: “Türkoloji enstitüleri olmalı ve buralara kadro verilmeli, buralarda bağımsız programlar açılarak çalışmalar daha verimli hale getirilmelidir. Enstitü adları Türk Dünyası Araştırma ve Uygulama Enstitüsü olarak değiştirilmelidir. Türk dünyası arşivlerine ulaşmak için ortak bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Türk cumhuriyetleri ve bölge üniversitelerindeki Türk Dili ve Edebiyatı okuyan öğrenciler hem devlet burslarıyla desteklenmeli hem de bu öğrencilerin yaz okulu kapsamında belli süreler ile Türkiye üniversitelerinde eğitim görmeleri sağlanmalıdır.”

Sonuç Bildirisinin Hazırlanması

Çalıştayın son oturumunda sonuç bildirisinin hazırlanması, tartışılması ve biçimlendirilmesi amacıyla Prof. Dr. Metin Ekici, Prof. Dr. Dilaver Düzgün ve Yrd. Doç. Dr. Özgür Ay’dan oluşan bir komisyon oluşturuldu. Oturumlar sırasında farklı katılımcıların ve raportörlerin aldıkları notlardan yola çıkılarak hazırlanan sonuç bildirisi taslağı, çalıştay katılımcılarının dikkatlerine sunuldu. Uzun süren müzakerelerin ardından son şekline ulaştırılan “Çalıştay Sonuç Bildirisi” kamuoyuna sunuldu. Oturumların ardından katılımcılarla bir araya gelen Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak emeği geçen herkese teşekkür ederek çalışmaların devamına dair temennilerini ortaya koydu.

Sosyal ve Kültürel Programlar

Çalıştay boyunca katılımcılar ve dinleyiciler çeşitli sosyal ve kültürel etkinliklere katılma imkânı buldular. İlk etkinlik olarak 13 Nisan sabahı Erzurum Etnografya Müzesi ve Yakutiye Medresesi gezildi.

Aynı günün akşamı Atatürk Üniversitesi Kültür Merkezi A Salonunda bir konser gerçekleştirildi. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının sunduğu konser büyük ilgi topladı. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanı Doç. Dr. Cengiz Şengül'ün yönetiminde düzenlenen konserde Doç. Dr. Tamilla Gasımova, Öğr. Gör. Dr. Rafael Memedaliyev ve Öğr. Gör. Dilara Memedova seçkin esrelerden oluşan bir repertuarla sahne aldılar.

Diğer bir program ise 14 Nisan Cumartesi akşamı Atatürk Üniversitesi Kültür ve Gösteri Merkezinde gerçekleşti. Edebiyat Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünün sunduğu "Türk Dünyası Şiir Dinletisi"nde farklı Türk lehçe ve şivelerinde yazılan şiirler, slaytlar eşliğinde seslendirildi. Hazırlıkları uzun bir süreden beri Bölüm Başkanı Doç. Dr. Sedat Adıgüzel'in titiz denetimi altında sürdürülen programı Arş. Gör. Esra Yavuz yönetimindeki Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü öğrencileri sundular.

Çalıştay sırasında ortaya konulan bir başka sosyal etkinlik ise Erzurum şehir gezisi oldu. "Üç Tepeden Erzurum" adıyla gerçekleştirilen gezide ilkin 2011 Üniversiteler Kış Oyunları için düzenlenen ve çeşitli organizasyonlar için kullanılmaya devam eden Atlama Kulelerine çıkıldı. Şehrin hakim bir tepesinde kurulan atlama kulelerinden Erzurum kenti kuşbakışı izlendi. Kış oyunları ve benzeri organizasyonlar hakkında yetkililerden bilgi alındı.

Bir başka tepede kurulmuş olan Aziziye ve Mecidiye tabyaları, gezinin ikinci durağını oluşturdu. Tarihçi Uzm. Mevlüt Yüksel'in doyurucu tanıtım bilgileri eşliğinde tabyalar gezildi ve Nene Hatun'un kabri ziyaret edildi.

Son olarak Erzurum Kalesi içinde yer alan Saat Kulesi gezildi. Bu arada Saat Kulesinin hemen yakınındaki Çifte Minareli Medrese ve Ulu Cami ziyaret edildi ve tarihi Rüstem Paşa Çarşısı'na geçildi. Bu geziler sırasında da yine tarihçi Uzm. Mevlüt Yüksel, katılımcılara ayrıntılı bilgiler verdi.

Bunlardan başka, oturumlar dışında kalan zaman içinde çeşitli bireysel etkinlikler de gerçekleştirildi. Bu etkinliklere, Prof. Dr. Metin Ekici'nin TRT Erzurum Radyosunda bir programa katılarak dinleyicileri "somut olmayan kültürel miras" konusunda bilgilendirmesi ve yıllar önce mezun olduğu Edebiyat

Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki bir derse konuk öğretim üyesi olarak katılması örnek olarak gösterilebilir.

ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRİSİ

Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından 13-15 Nisan 2012 günleri arasında Erzurum'da düzenlenen "Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Çalıştayı", Türkiye ve Türkiye dışındaki Türk Dünyası araştırmaları alanında faaliyet gösteren araştırma, eğitim, bilim, kültür ve sanat kuruluşlarından 42 temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay katılımcılarının üç ayrı oturumda ortaya koydukları görüş ve öneriler tartışılmış ve aşağıdaki sorunların ortak olduğu belirlenmiştir:

1. Koordinasyon sorunları
2. Araştırma sorunları
3. Eğitim sorunları

Bu sorunlara yönelik olarak aşağıdaki çözüm önerileri benimsenmiştir:

1. Koordinasyon Sorunları ve Çözüm Önerileri

1.1. Türk Dünyası araştırmaları alanında koordinasyonu sağlayacak bir birime ihtiyaç vardır. Bu amaçla Yükseköğretim Kurulu veya Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesinde bir "Türk Dünyası Araştırmaları Koordinasyon Birimi" oluşturulmalıdır.

1.2. Bu birim, öncelikle bir "veri tabanı" oluşturup bu alanda çalışan kurum, kuruluş ve araştırmacıları belirlemeli; bu bilgilerin sürdürülebilir ve güncel olması sağlanmalıdır.

1.3. Kurulacak birim, Türk dünyasına yönelik "öncelikli araştırma konuları" nı belirlemelidir.

1.4. Birimde yapılacak belirlemelere dayanarak mevcut kuruluşların ortak alan adları taşıması, kavram ve terimlerde birlik sağlanmalıdır.

1.5. Birim tarafından belirlenecek ölçütlere göre kurumlar arası ortak çalışmaların yapılması ve araştırma konularının paylaşılması sağlanmalıdır.

1.6. Birim tarafından Türk Dünyası araştırmaları alanında ERASMUS benzeri “öğretim elemanı ve öğrenci değişim programları” oluşturulmalıdır.

1.7. Birim, gerek Türkiye gerekse diğer Türk cumhuriyetleri tarafından verilen “lisans ve lisansüstü eğitim bursları”nın daha düzenli ve güçlü hâle getirilmesini sağlamalıdır.

1.8. Kültürel etkinlikler ve Somut Olmayan Kültürel Miras çalışmalarında Türk Dünyası UNESCO’su görevini üstlenen TÜRKSOY’un çalışmaları, Türk cumhuriyetlerindeki UNESCO Millî Komisyonları ile koordinasyon içinde yürütülmelidir.

2. Araştırma Sorunları ve Çözüm Önerileri

2.1. Mevcut kuruluşların aynı konuları farklı birimlerde araştırma konusu yaptıkları bilinmektedir. Bunun, kurulacak Koordinasyon Biriminde oluşturulacak “veri tabanında” öncelikle kontrolü yapılarak konu tekrarıdan kaçınılması sağlanmalıdır.

2.2. Mevcut kuruluşların yapacakları araştırmalara kurulacak birim ve konuyla ilgili diğer kuruluşlardan yeterli araştırma desteği sağlanmalıdır.

2.3. Yapılacak araştırmaların Birim tarafından belirlenecek ölçütlere göre destek almaları sağlanmalıdır.

2.4. Hâlihazırda dağınık olarak yürütölen “aktarma/çeviri” ve “sözlük” çalışmaları, Birim tarafından daha düzenli ve güçlü programlar hâlinde sürdürölmelidir.

2.5. Koordinasyon Birimi tarafından Türk Dünyasına yönelik yapılan bütün lisansüstü çalışmaların yer aldığı bir veri tabanı oluşturulmalı ve ilgili bütün birimlere bunlar düzenli olarak duyurulmalıdır. Yapılan tez çalışmaları elektronik ortamda depolanmalı ve veri tabanından belli koşullarda erişimi sağlanmalıdır.

2.6. Koordinasyon Birimi tarafından üniversiteler içindeki enstitü ve merkezlerin yanı sıra üniversite dışındaki kuruluşların Türk Dünyası araştırmalarıyla ilgili yayımlarına maddi destek sağlanmalıdır.

3. Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

3.1. Lisansüstü eğitim ve araştırmaya yönelik olarak Türk Dünyası alanında kurulmuş olan enstitülerin “akademik yapıları” gözden geçirilmeli

ve kadro eksikliklerinin giderilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Türk dünyası alanında faaliyet gösteren araştırma merkezlerinin akademik yapıları da gözden geçirilmelidir.

3.2. Türk Dünyası alanında araştırma yapmak üzere kurulmuş enstitülerin bağımsız lisansüstü diploma verebilen enstitüler haline getirilmesi için YÖK nezdinde girişimlerde bulunulmalıdır.

3.3. Türk Dünyası alanında araştırma yapmak üzere kurulmuş enstitüler, "Türkçe Öğretim Merkezi" programlarını da koordine etmelidir.

3.4. Türk Dünyasındaki belli üniversitelerde "yaz okulu" programları çerçevesinde "Türk lehçeleri eğitim ve öğretim programları" açılmalıdır.

3.5. Bir sonraki toplantının 2 yıl sonra yapılması ve yerinin daha sonra belirlenmesi kararlaştırılmıştır.